

Jade Vesto

Rusetti/Choker

Jade Vesto

Taideyliopiston Kuvataideakatemia

Kuvataiteen maisterin opinnäytetyö

Palautuspäivämäärä: 5.4.2023

Maisterin opinnäytteen taiteellinen osa on videoteos Choker ja tämä kirjallinen osa käsittelee taiteellista sisartaan ja sen tekemisen aikaa.

Choker

2021

Yksikanavainen videoteos

Äänet tilassa kaiuttimilla

11.02 min

Esitetty Kuvataideakatemiaan lopputyönäyttelyssä Kuvan Kevät 2021
(12.5-6.6.2021) Exhibition Laboratory galleriassa.

Opinnäytteen ohjaaja: Saara Turunen

Opinnäytteen tarkastajat: Satu Oksanen ja Emmi Venna

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyöni taiteellinen osa on videoteos Choker. Teos oli esillä Kuvan Kevät 2021-näyttelyssä Exhibition Laboratory-galleriassa. Video on yksikanavainen, 11 minuuttia pitkä. Sen äänet tulivat kaiuttimista tilassa. Teoksen näytön edessä oli suuri rahi. Opinnäytteen taiteellisen osan ohjaajani oli Saara Turunen. Kokonaisuuden tarkastajat ovat Satu Oksanen ja Emmi Venna.

Choker käsittelee rakkautta. Sen kaipuuta, siltä karkuun juoksemista ja lopulta kaiketi kohtalon hyväksymistä ja tunteille antautumista. Choker on kuvattu lähinnä vanhoille videokameroille (digi ja nauha). Minua kiinnostavat visuaalisesti kotivideoestetiikka ja helposti lähestyttävät materiaalit ja välineet.

Kirjallinen osa avaa sekä opinnäytteen tekoprosessia että aikaa syksystä 2020 kevääseen 2021. Lopputyönäyttely sijoittui kokonaisuutena pahimpaan korona-aikaan. Lähes kaikki kontaktit kodin ulkopuolisiin ihmisiin oli kielletty. Koulu ei tarjonnut kauheasti armoa. Tunnelma oli yleisesti pelonsekainen. Menetin saman kevään aikana myös rakkaan lemmikkini. Uudessa maailmassa oli vaikea toteuttaa unelmia ja jaksaa yrittää parhaansa.

Olin tietenkin odottanut lopputyöaikaa paljon ja minulla oli suuria unelmia. Löysin itseni kuitenkin hyvin erilaisesta tilanteesta. Muutin suunnitelmia paljon, käännyin sisäänpäin, käännyin menneisyyteeni ja tärkeisiin silloisen nykyhetken asioihin. Lopulta tein sellaisen teoksen, jonka vain silloin pystyin tekemään.

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto / 7

Rusetti/Selonteko Akatemialle / 13

Choker / 20

Luostari / 24

Visuaalisuus ja minä taiteilijana / 29

Näyttely / 39

Avajaiset / 43

Hautajaiset / 46

Kiitos / 49

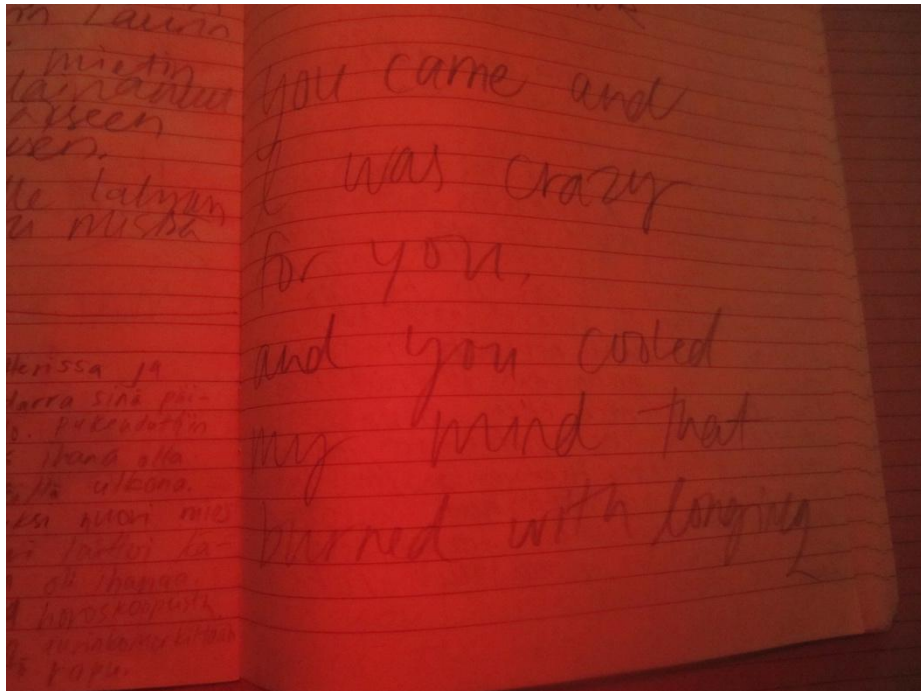
Dokumentaatio / 50

Lähteet / 52

JOHDANTO

Tämä kirjallinen teos sijoittuu suurimmaksi osaksi vuoden 2020 syksystä alkukesään 2021. Tekstit poukkoilevat hieman ajassa tarkoituksella. Ne toimivat yksittäisinä kertomuksina, jotka kuitenkin aina kasvattavat lukijan ymmärrystä opinnäytteen taiteellisen osan prosesseista ja merkillisestä ajasta ylipäättänsä.

Kaikki opinnäytteessä käytetyt kuvat ovat minun omia.

Päiväkirjasta, syksy 2020

The days
are bright
and filled
with pain

Päiväkirjasta, kevät 2021

Suddenly there it is, my own spirit
an old white dog with bowed legs and swaying head
staring around the corner of the porch
with one mad, cataract-filled eye.

LYDIA DAVIS, *Almost No Memory*

Kuvakaappaus videoteoksesta Choker

RUSETTI/SELONTEKO AKATEMIALLE

Lähetän sähköposteja, ostan meikkejä, lataan videokameraa, matkustan metrolla. Hankin kierrätyskeskuksesta jääkiekkoilijan suojapuvun, käyn töissä, puhun puhelimesta, tyhjennän muistikorttia tietokoneelle, kävelen ystäväni kanssa rannalla. Käyn koululla, jään pois töistä hetkeksi, juon kahvia, olen tietokoneella, käyn tapaamisissa, ostan leipää, kävelen kotiin.

Tämä on tärkeä kevät ja minulla on paljon tekemistä. Osallistun hienoon lopputyönäyttelyyn. Olen valmistautunut tähän jo monta vuotta. Ystävä kysyy minulta: tuntuuko, että siitä sinun lopputyöstä tulee sellainen kaikista hienoin työsi tähän mennessä. Vastaan hymyillen, että kyllä tuntuu.

On jo huhtikuu. Nämä ajat ovat outoja, mutta minulla on kuitenkin käynnissä iso projekti. Yritämme hetken muiden lopputyönäyttelyyn osallistujien kanssa anoa koulua siirtämään näyttelyä. Moni haluaisi pitää näyttelyn niin, että avajaisiin pääsisi vieraita ja ihmiset voisivat käydä tiloissa vapaasti. Käy kuitenkin nopeasti selväksi, ettei tällaisia näyttelyitä nyt niin vain siirrellä, oli tilanne mikä tahansa. Lopetamme taistelun ja jatkamme työskentelyä itseksemme.

Joskus pysähdyn hetkeksi, jos aurinko paistaa oikein nätisti naamalleni. Kävelen paljon paikasta toiseen, hengittelen katupölyä ja siristelen silmiäni. Yritän pysyä hyvinvoivana ja vahvana, en jaksaisi valittaa mistään liikaa. Kotona teemme

Laurin kanssa ruokaa, syömme avattujen ikkunoiden edessä ja tykkään näistä pienistä rutiineista.

Yhtenä aamupäivänä äitini lähettää minulle tekstiviestin. Siinä lukee, että kerkeäisitkö soittamaan. Suljen makuuhuoneen oven perässäni ja soitan heti. Uskon jo tietäväni mistä on kyse. Äiti kertoo, että koiramme vointi ei tällä kertaa enää parantunut viikonlopun jälkeen. Se ei enää suostu edes juomaan ja piileskelee nurkissa kai etsien viimeistä leposijaa. Nyt koira on äidillä sylissä ja se vain makaa siinä. Ei hermostuneena, vaan ihan rauhassa. Äiti sanoo, että se taitaa tietää kuolevansa. Äiti on soittanut äskettäin eläinlääkäriin varatakseen ajan. Sen sai jo tälle iltapäivälle kolmeksi. Ei tässä ole muuta tehtävissä. Äitini itkee vähän, mutta minä pysyn oudon rauhallisena. Yritän kai pysyä kasassa, jotta äitini ei kaiken tämän keskellä tarvitsisi vielä lohduttaa minua. Tämä on ainoa oikea ratkaisu. Tämä on parhaaksi Lolalle. Se eli pitkän ja hienon elämän. Se näki kaikenlaista. Me pidimme siitä hyvää huolta. Toistelemme tuollaisia lauseita toisillemme, kunnes lopetamme puhelun.

Kaikki on ihan hiljaista. Tuijotan ikkunasta ulos ja taivas on valkoinen. Kaikki tuntuu pysähtyneeltä ja raskaalta. Elämäni vaikuttaa yhtäkkiä muuttuneen jotenkin lopullisesti ihan erilaiseksi. Ihan kuin joku olisi mennyt nielusta sisään. Joku raskas koukero. Tuijotan mukulakivikatua ja ihmisiä. Kaikki on harmaata ja pelkkää pölyä. Ruokalähetit etsivät oikeita taloja. Kaikki asiat ovat niin kuin ennen, vaikka oikeasti kaikki on muuttunut. On vaikea uskoa, että juuri tämä on viimeinen päivä, kun koirani on elossa.

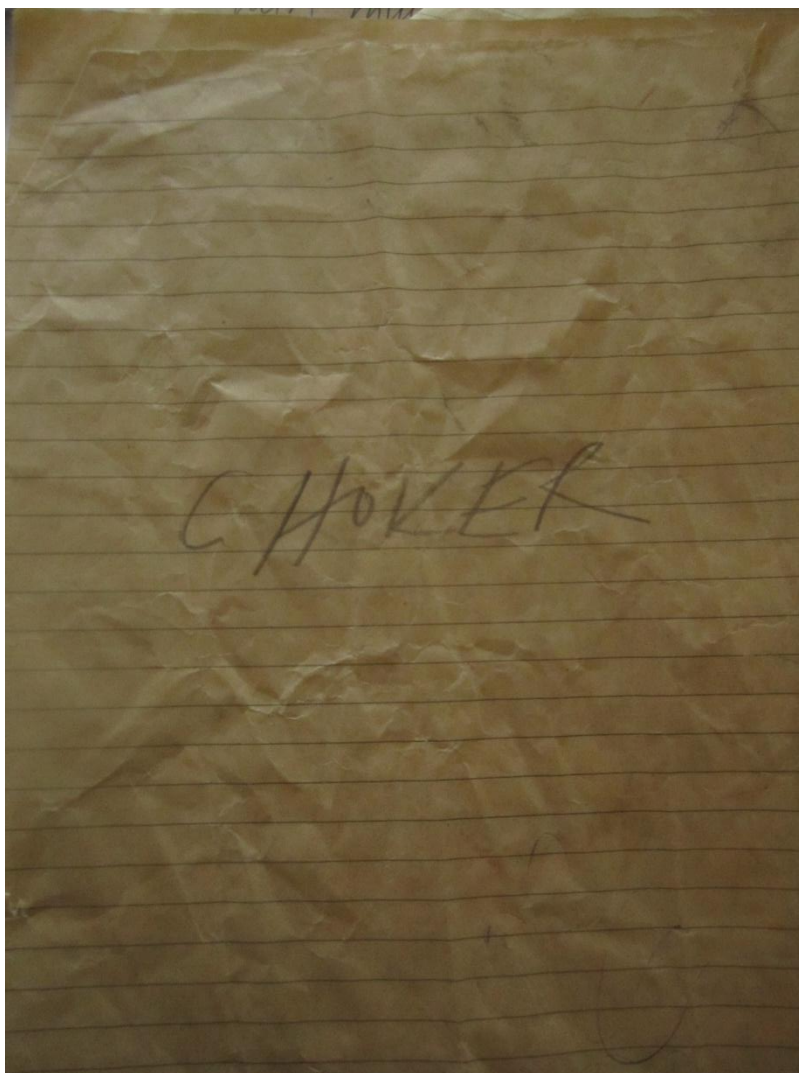
Lauri vie minut kävelyille rantaan. Nurmella ennen rantaa kuollut lintu makaa siivet levällään ja toinen lintu kirkuu kovaa sen vieressä. Potkin hiekkaa kävellessäni hitaasti eteenpäin ja linnun kirkuna kuuluu vielä kauas. Tilanne on ihan kauhea ja varmaan juuri siksi emme voi tehdä mitään muuta kuin nauraa hetken.

Tuijotan merta ja näen siellä vesilinnun. Tutkin kuinka se sukeltaa ja nousee pintaan aina eri paikoista. Nyt se sukeltaa taas, mutta tällä kertaa se ei enää nousekaan pintaan. Haluaisin, mutta en jaksa jäädä odottamaan sen uutta nousua. Se ui varmasti vain jonnekin kauemmas, Lauri sanoo, kun jatkamme kävelyä.

Tuijotan kelloa vähän väliä. Kolmelta se tapahtuu. Mietin koko ajan, että ovatko he nyt matkalla eläinlääkäriin. Tiedän reitin hyvin. Mietin liikennevaloja ja kuinka aika tuntuu kuluvan aina eri tavalla tilanteen mukaan. Odottavatko he nyt vuoroaan. Mitä äidilläni on päällä. Minkä näköinen eläinlääkäri on. Minkä värinen huone on. Lähdimme ulos, koska ajattelin, että täällä olisi helpompaa. Asia ei lähde mielestäni hetkeksikään. Istumme puistoon puiselle penkille ja tuijotan ihmisiä heittämässä frisbeetä koriin. Haluaisin huutaa, saada kaiken muun loppumaan, tehdä maailmasta hetkeksi pesän surulleni.

Kello lyö kolme ja sydämeni tilalla on musta kuoppa. Kori pitää kovan äänen joka kerta, kun frisbee osuu siihen. Kyyneleet alkavat valua, eikä niistä meinaa tulla loppua. Aikaa kuluu ja istun penkillä, kun frisbeen heittäjät alkavat keräämään tavaroitaan. He hyvästelevät toisensa ja lähtevät eri suuntiin. Istun penkillä, kun Lauri lähtee kauppaan ostamaan illaksi ruokaa. Istun penkillä, kun vanha mies kävelee ohitseni ulkoiluttaen koiraansa. Istun penkillä, kun aurinko alkaa

laskemaan. Istun penkillä, kun taivas on musta. Istun penkillä, kun ilmassa leijaileva pieni narunpätkä kietoutuu itsekseen tiukaksi rusetiksi kaulani ympärille.

Päiväkirjan kansi

Kuvakaappaus Mini DV-kameran materiaalista

Kuvakaappaus Mini DV-kameran materiaalista

CHOKER

1. *A piece of jewelry or ornamental fabric, work as a necklace*

or neckerchief, tight to the throat.

2. *One who performs badly at an important part of a competition*

because they are nervous, especially when winning.

3. *(slang) Any disappointing or upsetting circumstance.¹*

Kerron suoraan, että videoteokseni piti olla ihan erilainen. Olin kuvitellut mielessäni tarinaa nunnista. Teos olisi ollut hieman camp-henkinen ja siinä olisi ollut jotain samaa kuin Pasolinin elokuvissa. Jotain hieman perverssiä ja hauskaa.

Asioita tapahtui ja nunnat jäivät. Kirjoitin käsikirjoitusta paljon Valamon luostarissa vieraillessani. Nunnan kaapu vain vaihtui vanhaan mekkoon ja valkoiseksi maalattuun outoon naamaan. Lopullisessa teoksessa on silti runsaasti palasia ensimmäisistä teksteistä.

Lopullisen teokseni Choker käsikirjoituksessa seikkaillaan esimerkiksi Italiassa pelloilla ja kirjoitetaan rakkauskirjettä. Teos on myös kadonneen sydämen

¹ wiktioary.org/wiki/choker

etsimistä ja sen syvimmän halun hyväksymistä. Halusin yrittää kirjoittaa hankalista asioista mahdollisimman selkeästi ja jopa lakonisesti. Kirjoittaessa tuntui, että jonkun itselle eeppisen tunteen ilmaiseminen muutamalla sanalla oli paljon voimakkaampaa ja mielenkiintoisempaa kuin loruilla kierrellen ja kaarrellen. Yritin lakata pakenemasta totuutta.

Kun rakas lemmikkini kuoli, en enää pystynyt kirjoittamaan mistään täysin keksitystä. En pystynyt siinä vaiheessa tekemään teosta koirasta tai kuolemasta. Vain rakkaudessa oli jotain järkeä ja halusin kai sukeltaa siihen. Olin aina ennen flirttaillut kaaoksen kanssa, piilotellut tunteitani, mutta salaa kaivannut rakkautta ja huomiota kaikilta. Kun sain kokea olevani oikeasti rakastettu, kaipasin sitä vähemmän taiteeni yleisöltä. Näissä kiemuroissa oli vaikea keksiä kuinka aloittaa.

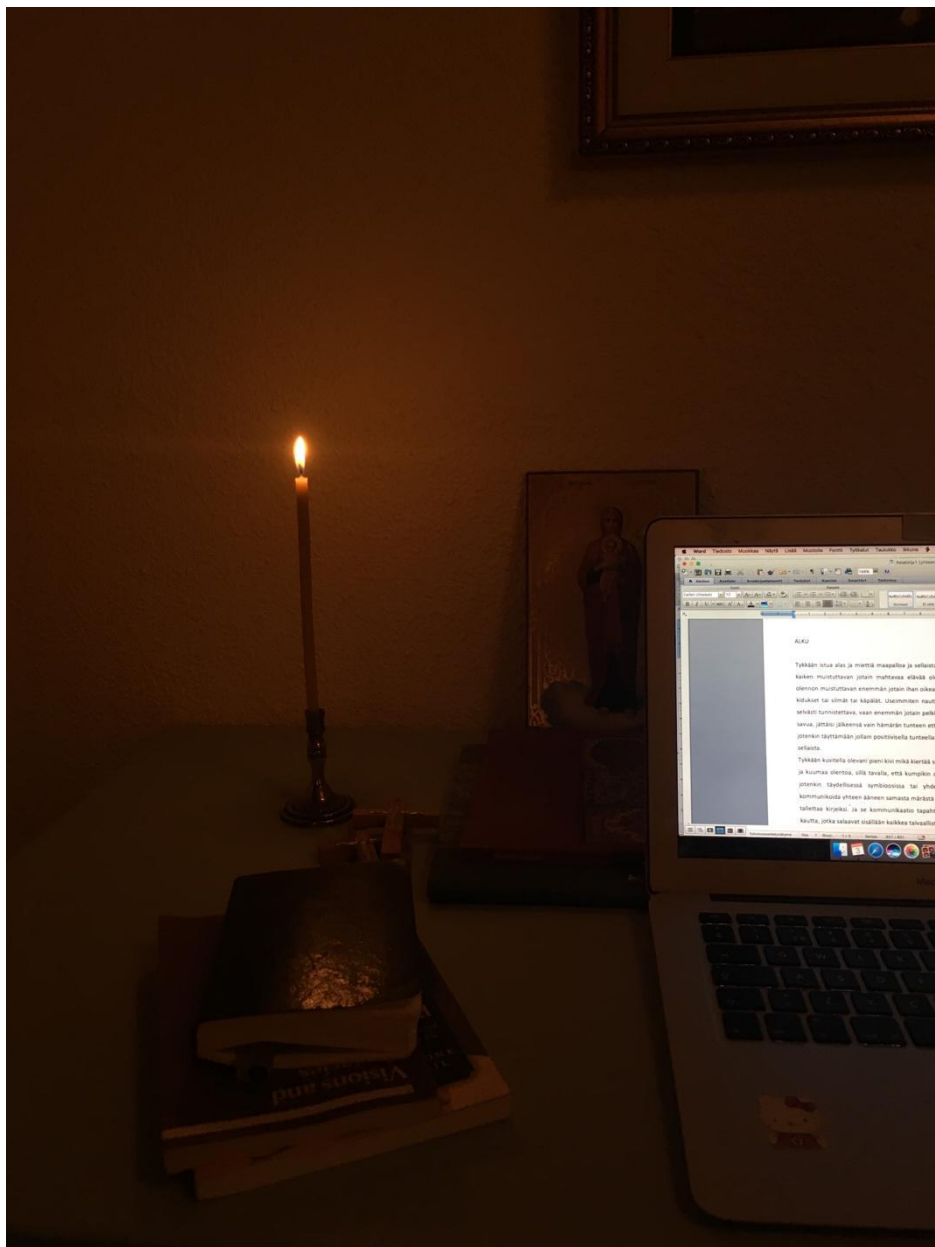
Käsitkirjoituksen kanssa minua auttoi paljon opinnäytetyöni ohjaaja Saara Turunen. Saara auttoi minua sanallistamaan teokselle tärkeimpiä teemoja käymällä käsitkirjoituksen palasia kanssani läpi juurta jaksan. Yhden keskustelun aikana alkuvuonna 2021 osasin yhtäkkiä kertoa teokseni teemoiksi rakkauden, piileskelyn ja hahmot. Ajattelin hahmoja rooleina, joiden takana rakastuva ihminen piilottelee monipuolisuuttaan ja kompleksejaan. Rakkaudessa toinen näkee kaiken taakse ja halusin kirjoittaa teoksen kummallakin äänellä: piileskelevällä hahmolla ja aidolla, raa'alla minällä.

Kenties silloin minun oli vaikea sanallistaa monia asioita, koska asiat ympärilläni olivat niin erilaisia kuin mitä olin kuvitellut. Olin täynnä itsesääliä ja surua. Monet tunteet ja kokemukset kevästä 2021 ovat yhä raskaan verhon takana.

Olisin halunnut pysyä mahdollisimman rehellisenä alkuperäisille suunnitelmille, mutta se tuntui hankalalta. Minulla oli ollut suuria ideoita ja yhtäkkiä hyvin vähän jaksamista viedä niistä mitään loppuun. Oli siis hyväksyttävä, että teokseni ei tulisi koskaan olemaan mitään muuta kuin mitä se juuri tässä tilanteessa tulisi olemaan. Minun oli vain löydettävä tasapaino näiden ärsyttävien asioiden kanssa. Suhde taiteeseen monimutkaistui.

Ennen lopputyötä olin tehnyt teoksia niin kuin leikkivä lapsi. Tunteeni taidetta kohtaan olivat muuttuneet lamaannuttavaksi ja tunnistamattomaksi serkuksi aiemmalle vapaudelle. Tunsin ensimmäistä kertaa katkeraa pettymystä ja inhoa taidetta kohtaan. Jäimme koulussa melko yksin, eikä opiskelijoita mielestäni kuunneltu kunnolla. Niinpä meistä tuli koulumme korona-ajan pahimmat väliinputoajat.

Oli perverssiä, että lopputyötä oli pakko tehdä aikana, kun muita ihmisiä ei juurikaan saanut nähdä. Ihmisillä oli kiire pelätessä oman ja muiden terveyden puolesta. Yleinen ilmapiiri oli kaiken kaikkiaan alusta loppuun hämmentävä. Ihmisillä oli paljon muutakin mietittävää. Kuristus kurkussa tuntui jatkuvalta ja tunsin koko ajan olevani kuin jokin pelle pakotettuna viihdyttämään muita taiteellani.

Valamon luostari, syksy 2020

LUOSTARI

Syksyllä 2020, ennen tärkeää kevättä, päätän lähteä luostariin. Se on ollut jo pitkään yksi unelmistani. Ajattelen myös, että siellä olisi hyvä tilaisuus kirjoittaa lopputyöni käsikirjoitusta. Etsin asiasta tietoa ja yhtenä iltana varaan viikoksi majapaikan Valamon luostarista. Niinpä pakkaan vaatteet, tietokoneen, kirjan, vihkon, kyniä, valmiskeittopusseja, pullon portviiniä ja saappaat pieneen matkalaukkuuni.

Ennen lähtöä on halloween. Käyn tien toisella puolella ystäväni luona. Elsa ja Aura ovat pukeutuneet sarjakuvahahmoiksi. Katsomme yhdessä videon, jonka saimme Elsan kanssa aiemmin viikolla valmiiksi eräitä festivaaleja varten. Elsa lyö pesäpallomailalla kuohuviinikorkkia ympäri asuntoaan ja kirjoittaa minulle kirjeen. Saan avata sen vasta luostarissa.

Herään seuraavana aamuna aikaisin junaan. Jään pois Joensuussa ja Lauri odottaa minua parkkipaikalla autossa. Vietämme siellä yön yhdessä ja seuraavana päivänä hän ajaa minut luostariin. Tilanne tuntuu romanttiselta. Syömme ravintolassa ja kaikenlaisia outoja sattumuksia tapahtuu jatkuvasti. Seuraavana päivänä ajomatalla luostariin autossa soi iskelmämusiikki. Yhdessä laulussa lauletaan nunnankaavuista ja seksistä. Kuvaan tyhjää maisemaa niin, että laulu soi taustalla.

Lauri saattaa minut huoneeseeni ja lähtee sitten pois. Huoneeni on sininen ja siitä näkee vain metsän. Minulla on nyt vain pöytä, tuoli, sänky, vedenkeitin ja

yöpöytä. Kaikki mitä tarvitsen. Ruokaa voi säilyttää ja lämmittää yhteisessä keittiössä. Levitän automatkalla ostamiani satsumia ikkunalaudalle.

Käyn illalla yhteisessä rukoushetkessä. Peitän ennen kirkkoon astumista hiukseni huivilla. Kirkko on täynnä mitä kauniimpia pintoja ja esineitä. Messu on jo alkanut ja seison vasemmalle puolelle muiden naisten joukkoon. Tuijotan kattoa ja seison paikallani. Kun pitkä messu on ohi ja lähden takaisin kohti huonettani, on koko luostarin ympäristö aivan pimeä. Kirkon ovelta ei näe mitään muuta kuin mustaa.

Luostarissa päiväni koostuvat hyvin yksinkertaisista asioista. On aikaisia herätyksiä ja aamurukouksia. Saunon hiljaa ihmisten keskellä. Syön yksin ja vaihdan välillä pari sanaa ainoastaan kanttiinin emännän kanssa. Kävelen monesti hankalassa metsässä, vaikka se on pelkkää suota. Yhdellä metsäreissulla kumisaappaani menee rikki ja laitan hattuni kengän sisään, jotta jalkani ei kastuisi. Loppupäivän lämmittelen sukkia ja hattua patterilla, kuuntelen merisäätä radiosta ja syön omenaa. Kirjoitan käsikirjoitusta joko huoneessani tai kahviossa. Nukun luostarissa paremmin kuin koskaan aiemmin.

Kirjoittaminen ei silti aina suju niin kuin unelmissa. Välillä se on kovin hankalaa ja alankin miettimään, että ehkä minua ei ole luotu kirjoittamaan silloin, kun siihen olisi hyvin aikaa. Ehkä olen sittenkin ihminen joka saa parhaimmat ideansa aina pienissä hetkissä, kun asiat juolahtavat mieleen yhtä nopeasti kuin katoavatkin. On outoa raivata niin paljon aikaa tai tilaa omalle tekemiselle, jos parhaimmat ideat syntyvät jossakin vaihtuvien maisemien, myöhäisiltojen keskusteluiden ja taju kankaalla tanssimisen välimaastossa. Kuitenkin aina välillä

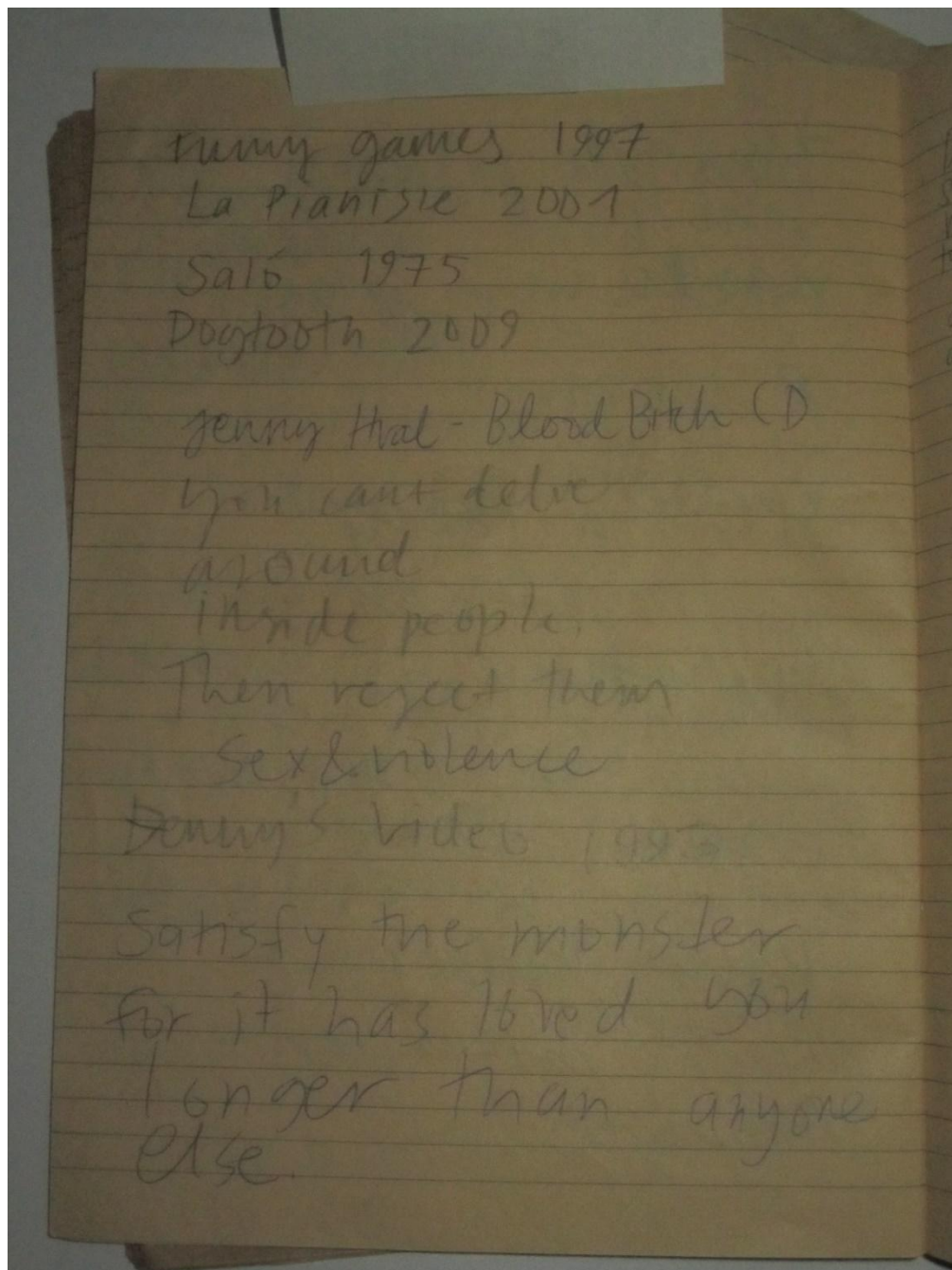
luostarin hiljaisuus ja kauneus laittavat mieleni johonkin villiin asemaan ja sieltä alkaa pudota outoja asioita kuin itsekseen. Opin hiljalleen, että joskus on myöskin vain pakko kirjoittaa ja silti saattaa saada jotain hyvää aikaan.

Valamon luostari, syksy 2020

Kuvakaappaus videoteoksesta Choker

rummy games 1997

La Plante 2001

Salé 1975

Dogtooth 2009

Jenny Hol - Blood Bitch (D

You can't delir
around

inside people.

Then reject them

Sex & violence

Denny's video 1995

Satisfy the monster

for it has loved you

longer than anyone
else.

VISUAALISUUS JA MINÄ TAITEILIJANA

Choker on kuvattu pitkälti vanhoille, lähinnä viimeksi joskus 90-luvulla käytetyille, videokameroille. Olen aina rakastanut hieman rakeista kuvanlaatua. Pidän siitä, että kuva tuntuu käsinkosketeltavalta ja saattaisi olla missä tahansa ajassa kuvattua.

Choker on kuvattu sekä diginä että kasettina. Muutama kohtaus on kuvattu myös MacBookin webkameralla. Minusta minkään taideteoksen ei tarvitse olla kuin kopio näköaistista, eikä kaiken hinkkaaminen täydelliseksi nosta silmissäni teoksen arvoa. Oikeastaan pidän eniten kaikesta vähän epätäydellisestä. Minun ei ole vaikea myöntää, että minäkin taiteen tekijänä toimin paljon vahingon ja yllätyksen kautta. Paras tunne on, jos kameraan tallentuu jotain mitä ei omassa mielessä olisi pystynyt edes kuvittelemaan.

Lopputyön kuvaushetket olivat usein pelkästään kynttilöiden tai valkoiseksi maalatun naaman valaisemia. Ehkä käsikirjoituksen osittaisen henkilökohtaisuuden pariksi halusin visuaaliselta maailmalta jotain utuisempaa ja epämääräisempää. Olen kuvannut teoksen pääosin itse. Muutaman kohtauksen, jossa itse näyn, on kuvannut Lauri Löppönen.

Käytin paljon zoomia, suttuisia linsejä ja kaikki kohtaukset on kuvattu käsivaralla. Yksi tarkka valintani oli, että videon alku olisi lähempää kuvattua, hieman ahdistavampaa ja synkempää. Mitä pidemmälle tarinassa pääsee, sitä

laajempia kuvat ovat ja kohtaukset muuttuvat hieman vaaleammiksi ja etäisemmiksi.

Choker-videossa koen olevani läsnä tietysti teosta varten kirjoittamassani tarinassa, mutta monesti eniten aktiivisena tekijänä niin sanotusti taustalla. Haluan ajatella olevani yhtä paljon esimerkiksi kameran liike, kuin ”vain” tarina, jota kuvaan. Rakastan sanoja missä tahansa muodossa, mutta visuaalisessa taiteessa usein eniten nautin nähdä ihmisten kädenjäljen villisti ilman turhaa kieltä.

Ajattelen kameraa ja kuvaushetkeä hyvin pyhänä ja tärkeänä. Haluan luoda kuvaushetkestä rituaalinomaisia hetkiä. Kontrollon ja luon hetket joko yhdessä muiden kanssa tai vain itsekseni. Soitan tarkkaan valittuja lauluja ja usein herkuttelemme jotain ihanaa ennen ja jälkeen kuvausten.

Minulle oli selvää, että ystäväni Elsa näyttelisi jossain kohtauksessa. Olemme tehneet yhteistyötä jo monta vuotta ja olleet monesti läsnä toistemme teoksissa tavalla tai toisella. Kun kuvasimme kohtausta, jossa Elsa maalaa itselleen valkoista naamaa, olimme ennen sitä syöneet tapaksia. Kuvausten jälkeen Elsa kaatoi pienen määrän viskiä isoon lasiin ja täytti sen jättimäisellä jääkalikalla. Nimesimme juoman Titanic-drinkiksi ja tanssimme Frank Sinatran tahtiin samalla, kun hörpimme sitä. Frank Sinatran laulu jäi myös lopulliseen videoon.

On ollut selittämättömän upea lahja saada tutustua edes muutamaan ihmiseen, jotka jakavat samankaltaista visuaalista kieltä kanssani. On hetkiä, kun kaikki katoaa ja voimme tehdä yhdessä asioita miettimättä mitään muuta. Se on

erilainen yhteinen kieli, kun ei edes tarvitse puhua tai selittää mitään. Eikä yhteistyö vaadi aina kompromisseja. Parhaimmillaan henkilökohtainen taiteen maailma ikään kuin vain kasvaa ja täydentyy, kun sen uskaltaa jakaa jonkun toisen kanssa. Yhdessä on myös joskus rohkeampi ja jaksaa enemmän.

Elsa Tölli Hakaniemessä, 2021

Visuaalisia inspiraatioita teokseeni ovat tarjonneet esimerkiksi YouTuben loputon maailma (mm. ”amatöörivideot” ja musiikkivideot²) ja kotivideoestetiikkaa kunnianhimoisemmin mukailevat elokuvat.

iPhone-kuvat YouTube-videosta ”Mulle ette irvaile” tekijältä Evoluutiomies

Näillä samoilla asioilla leikkii esimerkiksi yhdysvaltalainen elokuvaohjaaja Harmony Korine. Pidän Korinen tavasta olla täysin tunnistettava ja silti yllättävä missä tahansa teoksessaan. Hän on luonut oman kieroutuneen estetiikkansa ja jokainen hänen teoksistansa on helppo nähdä osana samaa maailmaa.

² Enimmäkseen YouTuben suomalaiset vlogikanavat, kuten Evoluutiomies (esimerkiksi video nimeltä Mulle ette irvaile).
Musiikkivideoista etenkin Eartheaterin videot ja Green Dayn Jesus of Suburbia-video.

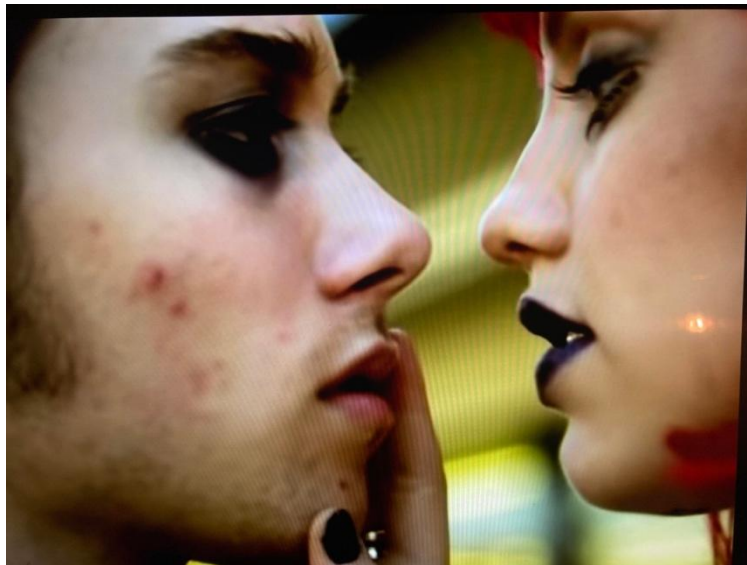
iPhone-kuvat Harmony Korinen elokuvasta Gummo

Pelkästään yhden elokuvan aikana Korine voi kuljettaa katsojaa eri polkujen läpi, joista toisia haluaa seurata tarkemmin ja joidenkin aikana voi vaikka nukkua. Korine on liittänyt tämän tekemisen tapansa Vaudevilleen. Se on Yhdysvalloissa 1800-luvun lopulla alkanut teatterin muoto, jossa esitykset koostuvat monista pienemmistä ja usein viihteellisistä shownumeroista. Sen lavoilla nähtiin monenlaisia taitelijoita ja esiintyjiä: tanssijoita, koulutettuja koiria, nuorallakävelijöitä, ajatustenlukijoita ja vakavamman teatterin näyttelijöitä.³

The A.V. Clubin haastattelussa Korine luonnehtiikin suhtautumistaan elokuvantekoon seuraavasti: "En koskaan välittänyt yhden yhtenäisen

³ www.britannica.com/art/vaudeville

mestarteoksen tekemisestä tavanomaisella kerronnalla. Olen aina halunnut, että elokuvissani on kuvia, jotka putoavat kaikista suunnista vaudevillimaisella tavalla.”⁴

iPhone-kuvat Green Dayn Samuel Bayerin ohjaamasta musiikkivideosta
Jesus of Suburbia

⁴ www.avclub.com Oma käännös. Alkuperäinen lainaus: “I never cared about making one coherent masterpiece with a conventional narrative. I always wanted my movies to have images falling from all directions in a vaudevillian way.”

Liitän itseni taiteilijana YouTube-videoiden kaiken kirjavaan maailmaan. Rakastan YouTubea, koska se mahdollistaa melkein kenelle tahansa edes pienen määrän yleisöä, eikä se kuitenkaan takaa mitään ymmärrystä tekijää kohtaan. Siellä mitä oudoin asia voi nousta kaikista suosituimmaksi ja parhaimmaksi ilman mitään järkevää syytä. Ihmisen mieli on parhaimmillaan outo ja kiinnittyy kuin magneetti kaikkeen vähän sopimattomaan ja kummalliseen.

Liitän itseni taiteilijana oopperoihin. Samaistun niiden yhtä aikaa suureen määrään pinnallista draamaa ja pohjimmiltaan hyvin yksinkertaiseen tapaan kirjoittaa ulos tunteita. Välillä mietin pitäisikö ihmisellä edes olla oikeus kutsua itseään taiteilijaksi, ellei hän ole itkenyt itsesääliään Puccinin Vissi D'Arten⁵ tahtiin.

Liitän itseni Grey Gardens-dokumenttielokuvan⁶ kahteen Edith Bealeen ja heidän inspiroiviin ja surullisen suuriin kuvitelmiinsä maagisen erakkoarkensa keskellä.

Visuaalisesti minua inspiroi yhtä aikaa maailman arkisimmat asiat kuten valkoinen pyykki pyykkinarulla ja joku ihminen istuskelemassa, mutta myös kaikki aivan uskomaton ja suuri. Vietän nykyään onnekseni paljon aikaa Italiassa ja olen löytänyt sieltä tietynlaisen kodin sielulleni. Esimerkiksi jokapäiväisillä kävelyilläni voin yhdistää helposti kaiken tavallisen ja jumalallisen. Olen viime aikoina kaivannut etäisyyttä elämälleni Helsingissä ja jotain mihin voin tarrata helpommin. Mieleni lepää, kun voin yhtä aikaa ihailla oksia, peltoja, puita, tavallisia ihmisiä ja ruokaa, sekä jotain historiallista, henkeäsalpaavaa ja

⁵ Vissi D'Arte on Giacomo Puccinin oopperasta Tosca

⁶ Grey Gardens on Albert ja David Mayslesin vuoden 1975 dokumenttielokuva

mittaamattoman arvokasta. Tietenkin järjellä ymmärrän näiden tuntemuksien ja asioiden eron, mutta minulle inspiroivinta ja kauneinta on nähdä kaikkea tavallista ja ihmeellistä tasa-arvoisesti kaikessa.

Opinnäytteeni ohjaaja Saara Turunen tiivistää kaiken tärkeän taiteilijan inspiraatiosta ja sen seuraamisen tärkeydestä esseessään *Minä Materiaalina*⁷ näin: ”Taiteilija tekee itselleen karhunpalveluksen halveksiessaan materiaalia, joka on hänelle tärkeää”.

Rakastan niin paljon erilaisia asioita ja en aio ikinä luopua mistään. Aion kantaa kaikkea roskaa ja hienoa mukana.

Olisin voinut jakaa tähän tuhansia merkittäviä teoksia, mutta oli pakko rajata se johonkin. Kirjoitin kerran myös puhelimeni muistioon, että en halua lainata muita, koska osaan itsekin sanoittaa asiani tarpeeksi hyvin. Monet mainitsemistani teoksista ovat lojuneet elämässäni mukana jo pitkään. Taide on spiraali, joka palaa aina yhtä aikaa alkuun ja luo jatkuvasti uusia kiemuroita.

Olen yhtä aikaa kaiken banaalin ja oudon vietävissä ja haluan pitää luovuuden ja inspiraation yhtä täyteläisenä ja selittämättömänä. Kaikki valinnat ovat minulle henkilökohtaisia ja tärkeitä, vaikka ne tapahtuisivatkin tavoilla, joita en osaa yleensä järjellä selittää. Ja toisaalta jos osaisin selittää, en varmaan jaksaisi tehdä mitään tai kiinnostua mistään. Taiteen on pakko olla minulle ennen kaikkea yllättävää, omalaatuista ja taianomaista.

⁷ Jumalainen näytelmä: dramaturgiaa työkaluja, Salminen Paula & Snicker Elina (toim.) 2012

Sisältää Saara Turusen esseen *Minä materiaalina*

Kuvakaappaus videoteoksesta Choker

Kuvakaappaus teoksesta Choker

NÄYTTELY

Eräänä valoisana päivänä eksyn tielle, joka vie kissanäyttelyyn. Parkkeeraan auton, maksan sisäänpääsymaksun ja astun suureen halliin. Alan heti seuraamaan tapahtumaa, jossa kissaihmiset venyttelevät kissoja pelottaviin asentoihin ja arvioivat niiden ihania naamoja vihaisen näköisinä, etsien niistä virheitä. He kuvailevat kissoja kielellä mitä en ulkopuolisena ymmärrä ja vaikka olen varma, että hallissa ei pelasteta maailmaa, yllättää sen tunnelman kuolemanvakavuus minut täysin.

Kukaan ei taputa tai hymyile. En ymmärrä miksi kaikki on niin vakavaa ja alan tuntea sääliä kaikkia kohtaan. Tiedän, että minun pitäisi tuntea jotain muuta, mutta en voi kuin toivoa salaa, että kaikki näyttelyn osallistujat olisivat aamulla vain jääneet kotiin viihdyttämään kissojaan sellaisella tikulla, jonka päässä on tiuku ja värikkäitä höyheniä. Pelkään myös, että häviäjät alkavat näyttelyn jälkeen hiljalleen vihata lemmikkejään ja pohtivat vakavina jo kosta sulloen kissoja kantokoppiin.

Minusta tuntuu mahdottomalta ymmärtää, että yksikään kissoista voisi olla parempi kuin toinen. Kierrän ympäri hallia useita kertoja, enkä voi tehdä muuta kuin ihailla miten söpöjä kissat ovat. Hierarkian tuntijat seuraavat sivusilmällä lapsellisia touhujani ymmällään. Otan salaa kuvan yhdestä, minusta ehkä söpöimmästä, kissasta. Huomasin sen, koska se tuijotti minua suoraa silmiin

isoilla surullisilla silmillään. Katson kuvaa ylpeänä ja sitten taas kissaa sen jättimäisiin kosteisiin silmiin.

Yhtäkkiä on kuin joku laittaisi halliin valot päälle. Uudessa valossa kissat eivät enää olekaan yhtään niin söpöjä. Näen kaikkialla vain painajaismaisen täydellisiä kissoja tarkasti pienissä häkeissään, joissa kaikissa lukee ”ei saa koskea” ja niitä vartioi iso ylpeä ihminen inhottava ilme kasvoillaan. Tunnelma on kurja ja tajuan, että näyttelyä ei ole luotu minulle. Minun on parempi lähteä pois.

Mietin parkkipaikalla haikeana, että kai joskus kauan sitten kaikki nämä ihmiset ovat vain ajatelleet, että kissat ovat tosi ihania. He kaikki ovat aivan varmasti vain rakastaneet miltä kissojen tassut tuoksuvat, kuinka suloisesti ne naukuvat ja miten pehmoinen niiden turkki saattaa olla. Pelkkä rakkaus kissoihin oli jossain vaiheessa salakavalasti vaihtunut ruusukkeisiin, sijoituksiin ja tylsiin konventioihin, jotka eivät merkkää kenellekään näyttelyn ulkopuolella mitään.

Kuumaan autoon istuessa minut vallitsee halju tunne. Sellainen ennestään tuttu paine, mikä kuristaa aina kun olen ollut liian karkäs, vaikka oikeasti olisi pitänyt vain olla hiljaa ja katsoa sisäänpäin itseäni. Käynnistän auton ja mietin, että on kai aina jopa hengenvaarallista hypätä syvälle omiin intohimoihin, mutta joillain ihmisillä ei ole muuta vaihtoehtoa. Siis on asioita, jotka vain vievät mukanaan ja oma kontrolli katoaa. En minäkään ymmärrä miten pelkästä piirtämisestä on tultu tähän.

Kaikki voi tapahtua vahingossa, hiljalleen ja itsekseen. Loputtoman hauskan maailmat vaihtuvat liian helposti harmaiksi ja suppeiksi, jos ihminen ei ole

varovainen. Ihmisen on pakko olla varuillaan ja tarkka, eli usein myös hyvin huolimaton ja typerä! Kun kaikesta raivataan pois mysteeri ja tila virheille, tilalle jäävät vain säännöt ja hierarkiat. Ihmisen on pysyttävä tarkkana, ettei jonakin päivänä tajua olevansa hyvin yksin, pyörimässä tärkeänä mistä lie näyttelystä toiseen vain jyrkien omaa häntää.

”Koulu aiheuttaa kamalasti paineita tällä hetkellä meidän
lopputyönäyttelyn kanssa mikä on todella epäselvää että voiko se edes
tapahtua toukokuussa. Todennäköisesti ei
Näköalattomuus & epävarmuus tulevasta piinaa ja päivien toisto
keskenään
vaatimukset pysyy samoina vaikka maailma itsessään on ihan
erilainen”

Päiväkirjasta, kevät 2021

AVAJAISET

He haluaisivat minun kirjoittavan tuulesta, linnusta ja puusta
kauniita lauluja, joita he sielunsa virkistykseksi lukisivat iltaisin,
unohtaakseen mitä ovat päivällä tehneet:
myrkyttäneet tuulen, tappaneet linnun ja puun.

PENTTI SAARIKOSKI, *En Anna Heille Anteeksi*

Kävelen hermostuneena näyttelytilaa kohti. Asuni on hieno ja kultainen, äitini ja minun yhdessä tekemä. Aurinko häikäisee silmiä ja kaiken potentiaali kihisee pään sisällä.

Ihmisiä seisoo jo gallerian edessä. Näen isossa joukossa tuttuja kasvoja, kävelen heitä kohti, enkä osaa sanoa kenellekään mitään. Halaan ystäviäni, kunnes meidät erotetaan eri tiloihin. Joka tilalle on omat tilaisuudet ilman vieraita, emmekä saa osallistua toisten opiskelijoiden avajaisiin.

Minun ryhmässäni on onneksi kaksi ystävää. Sisällä tilassa on vain parikymmentä ihmistä, kaikki ylpeinä kauniissa asuissa. Mekkonin kangas ei hengitä, kasvot

punoittavat, aurinko paistaa suoraan teokseni näyttöön. Seuraan kaikkia tapahtumia ikään kuin lapsena aikuisten seassa, aina hieman sivusta ja hämmentyneenä. Ystäväni osaavat keskustella muiden ihmisten kanssa ja minä roikun heidän perässänsä sanomatta kenellekään mitään.

Sitten jaetaan stipendejä ja kukkia, nostetaan kuohuviinilasit ilmaan ja taputetaan. Aplodit ovat pienet ja hiljaiset. Nyt pitäisi olla helpottunut. Tämän pitäisi olla tähänastisen koulutukseni hienoin päivä. Olen jumissa painajaisessa, jossa näemme muiden opiskelijoiden kanssa toistemme silmissä vain heijastuksia omista puutteistamme. Emme pysty enää katsomaan toisiamme silmiin. Toista hävettää se, että saa paljon huomiota ja toista se, ettei saa.

Kaipaan tuttuja, tuntemattomia, naurua ja huutoa. Haluan palkinnon. Pakokauhu ja pettymys kirvelee silmäkulmissa ja minuun iskee pakonomainen tarve lähteä galleriasta pois. Tämän ei kuulunut mennä näin. Tuntuu kuin minulle olisi valehdeltu ja kutsuttu jonnekin naurunalaiseksi, pelleksi. Mutta kukaan ei naura. Kerään tavarani ja lähden.

Ulkona on vielä kuumempi mitä aiemmin. Liikun liian lujaa kohti läheistä puistoa, hiki valuu mekkoni sisällä ja mieleeni ilmestyy yhtäkkiä valokuva itsestäni lapsena. Kuva on otettu esikoulun kevätjuhlan jälkeen kotini pihalla. Minulla on siinä päällä kiiltävä tumma mekko, valkoiset sukkahousut ja pienet mustat juhlakengät. Aurinko paistaa suoraan minuun, ilmeeni on vakava, silmäni ovat kiinni ja tarraan kädellä keksijäätelöön. Näytän siinä yhtä aikaa sääliä ja itsepäisen varmalta, niin kuin tietäisin jonkun suuren salaisuuden. Olen aina

kuvitellut mielessäni niin monia asioita. Olen luullut itsestäni liikoja. Olen vain pelkkä lapsi puettuna hienoon ja kiiltävään asuun.

Puistossa on lopulta hauskaa. Muutama läheinenkin uskaltaa paikalle hetkeksi. Käytämme kuuluisan taidemuseon takapihaa vessana. Koko ajan jossain pamahtaa kuohuviinin korkki jonnekin kauas ja piinaava kuva itsestäni haihtuu pikkuhiljaa pois niiden mukana.

HAUTAJAISET

Kun kevään tärkeät työt ovat ohi, vietän yhden viikonlopun kotikaupungissani. Tunnen tarvetta palata aina, kun päässäni jyllää liikaa ja olisi parempi maadoittua hetkeksi. Kotikaupungissa minun on helppo ja hyvä olla. Nyt minulla on kuitenkin myös rentoutumisen lisäksi tärkeä tehtävä.

Siispä lauantaiaamuna pakkaan koppaan valkoisen ruusun, paketin simpukoita ja koirani tuhkat. Aurinko paistaa ja ajan autolla mökille. Mökki on lähellä kotiamme ja vanhempani odottavat minua siellä. Kaivamme rauhalliseen kohtaan kukkapuskaa pienen kolon, kannan tuhkat kopasta pihan läpi seremoniaalisesti kuoppaan ja heitämme mullat päälle. Istutan haudan viereen valkoisen ruusun ja laitan simpukat kiertämään sitä nätiksi ringiksi. Äitini kirjoittaa valkoisella tussilla isoon kiveen Lola, piirrän siihen tassun kuvan ja jätämme sen simpukoiden keskelle haudan merkiksi.

Keitämme kahvit, syömme hotdodgeja ja viinereitä. Kaadan meille pienet lasit viskiä. On niin kaunis päivä, että olisi mahdotonta olla kovin surullinen. Olen oikeastaan huojentunut. Hiljaisuus ympärilläni ei tunnu kiroukselta. Tiedän, että minun on nyt päästettävä irti monesta asiasta. On kuin iso lasti painoa lähtisi harteiltani. Hengitän pitkästä aikaa kunnolla.

Myöhään saman päivän iltana käyn pyöräilemässä ja pysähdyn pellolle. Tuijotan auringonlaskua ja uin salaisen uimapaikkani likaisessa vedessä.

Kellun ja tuijotan tummaa taivasta. Tässäkin oli vielä hetki sitten jäätä. On niin kuin kaikki aiemmin sekava kasautuisi hetkeksi yhteen pieninä kauniina ompeleina silmieni edessä. On niin kuin joku pelottava hengenvaara olisi ohi, pienen hetken kaikki on valmista ja saan tuijottaa sitä tunnetta rauhassa.

Lopulta nousen vedestä, puen ja tunnen märät vaatteet tarkasti ruskealta järveltä tuoksuvaa ihoani vasten. Olen jo mukavan päivettynyt, kaikki ympärilläni alkaa vähitellen kukkimaan ja talutan pyörääni pellon läpi.

Pyöräilen pitkää ylämäkeä lapsuudenkotiini. Sen pihalla sydämeni lyö lujaa ja haistan jokaisella nopealla sisäänhengityksellä aina uuden, mutta samalla tutun kesän alun. Kevät muuttuu kesäksi, jalkojenpohjat ovat likaiset ja kaikkialla kihisee joku uusi. Sisällä pimeässä harkitsen askelia niin kuin ennen, vaikka enää ei ole mitään mitä varoa.

Rakkaan Lolani muistolle

Lauri Löppönen

Riitta Vesto & Kari Vesaluoma

Julia Matinniemi

Armando Tranquille

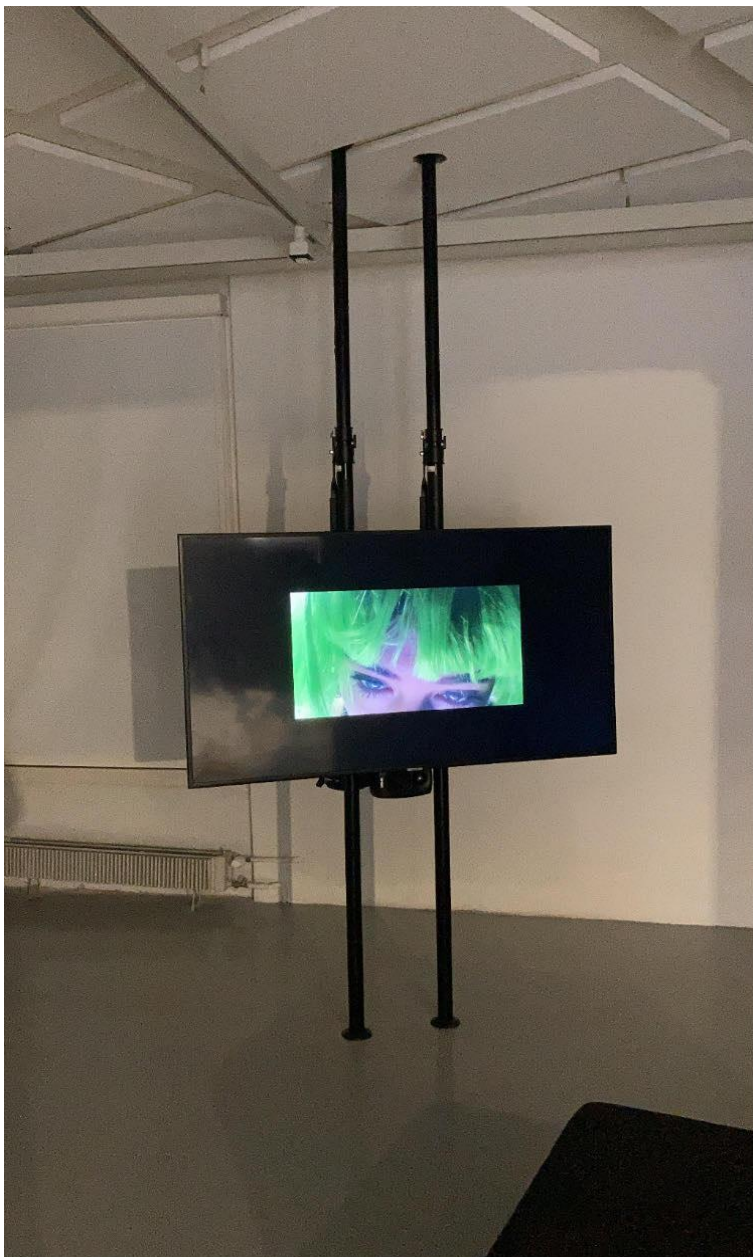
Elsa Tölli

Saara Turunen

Koulukaverit

Fredin laulu Kiviset kadut

DOKUMENTAATIO

LÄHTEET

Davis, Lydia 1997. *Almost No Memory*. Iso-Britannia: Picador.

Choker - Wiktionary <https://en.wiktionary.org/wiki/choker>

(Haettu 11.1.2023)

Vaudeville - britannica <https://www.britannica.com/art/vaudeville>

(Haettu 10.2.2023)

Battaglia, Andy 2008. *Harmony Korine*

<https://www.avclub.com/harmony-korine-1798213849>

(Haettu 10.2.2023)

Salminen, Paula & Snicker, Elina (toim.) 2012. *Jumalainen Näytelmä: Dramaturgisia työkaluja*. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy

Saarikoski, Pentti 1997. *Ääneen (runon nimi: En Anna Heille Anteeksi)* Otavan

Kirjapaino Oy

